

Το εκλογικό σύστημα για το Συμβούλιο

Είναι γνωστό ότι δεν υπάρχει ένα τέλειο εκλογικό σύστημα. Για κάθε εκλογικό σύστημα μπορούμε να βρούμε καταστάσεις στις οποίες οδηγεί σε παράδοξα αποτελέσματα. Το ζήτημα λοιπόν είναι να δούμε ποιά είναι τα κύρια κριτήρια που θέλουμε να διαφυλάξουμε και να επιλέξουμε ένα σύστημα που να τα πληροί στις περισσότερες περιπτώσεις.

Στην εκλογή των εσωτερικών μελών του Συμβουλίου, θεωρώ ότι ένα τέτοιο κριτήριο είναι η εξασφάλιση της αντιπροσώπευσης των πολλών διαφορετικών απόψεων που εκφράζονται στο Πανεπιστήμιο, χωρίς να απαιτείται για αυτό η ύπαρξη οργανωμένων παρατάξεων. Δύο είναι τα κύρια συστήματα που ικανοποιούν σε κάποιο βαθμό αυτό το κριτήριο. Το ένα είναι το σύστημα περιορισμένης σταυροδοσίας, οικείο σε όλους μας αφού είναι το σύστημα που εφαρμόζεται σε όσους Συλλόγους της ΠΟΣΔΕΠ δεν κατεβαίνουν ξεχωριστά παραταξιακά ψηφοδέλτια. Το άλλο είναι το σύστημα μονής μεταβιβαζόμενης ψήφου (single transferable vote), για συντομία STV. Στο νόμο 4009 ορίζεται ότι το σύστημα εκλογής είναι «ταξινομικό». Υπάρχουν δύο ειδών ταξινομικά (ordinal) εκλογικά συστήματα, το STV και η καταμέτρηση Borda (το σύστημα που εφαρμόζεται στη Eurovision).

Σε αυτή την παρουσίαση, πρώτα θα εξηγήσω τη λογική και τη διαδικασία του συστήματος STV. Στη συνέχεια θα παρουσιάσω, με ένα υποθετικό παράδειγμα, πως θα εφαρμοστεί στην περίπτωση του Π.Κ. Τέλος θα παρουσιάσω τα προβλήματα που παρουσιάζει το εκλογικό σύστημα, τα οποία δεν σχετίζονται με το ίδιο το σύστημα STV, αλλά με τη συγκεκριμένη εφαρμογή του, σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες διατάξεις που αφορούν στην εκλογή των μελών του Συμβουλίου.

Για να καταλάβουμε τη λογική του STV, είναι χρήσιμο να το αντιπαραβάλουμε με το σύστημα περιορισμένης σταυροδοσίας, με το οποίο είμαστε πιο εξοικειωμένοι στην Ελλάδα. Σε αυτό, για την εκλογή οκτώ μελών του Συμβουλίου, κάθε ψηφοφόρος μπορεί να βάλει μέχρι τρεις σταυρούς στις ή στους υποψηφίους που επιλέγει. Κατά τη διαλογή των ψήφων μετρώνται όλοι οι σταυροί στα έγκυρα ψηφοδέλτια, και εκλέγονται οι υποψήφιοι που έχουν τους περισσότερους σταυρούς. Σε αυτό το σύστημα δεν υπάρχει συγκεκριμένο μέτρο. Αν και το σύστημα στην Ελλάδα θεωρείται αναλογικό, στην πραγματικότητα μπορεί να δώσει αποτελέσματα που να αποκλίνουν πολύ από την αναλογική έκφραση του εκλογικού σώματος. Ας δούμε ένα παράδειγμα. Ας υποθέσουμε ότι υπάρχουν 13 υποψήφιοι για τις οκτώ θέσεις, και καταμετρηθούν 440 έγκυρα ψηφοδέλτια, με τρεις σταυρούς το καθένα, συνολικά 1320 σταυροί. Εάν έχουμε την ακόλουθη κατανομή των σταυρών

A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I	K	Λ	M	N
200	180	120	110	90	90	85	85	80	70	50	40	20

εκλέγονται οι υποψήφιοι Α – Θ. Αφού θα εκλεγούν 8 υποψήφιοι, εάν μία υποψήφια λάβει 1320/8 ψήφους, δηλαδή 165 ψήφους, εξασφαλίζει την εκλογή της. Ας υποθέσουμε ότι κάποιοι ψηφοφόροι που ψήφισαν την υποψήφια Α, εάν είχαν τη δυνατότητα να βάλουν και τέταρτο σταυρό, θα επέλεγαν τον υποψήφιο Κ. Αν 25 από αυτούς τους ψηφοφόρους επέλεγαν να βάλουν σταυρό στον Κ αντί στην Α, η Α πάλι θα εκλεγόταν, αλλά θα εκλεγόταν και ο Κ. Στο άλλο άκρο, εάν οι ψηφοφόροι που επέλεξαν τον υποψήφιο Ν γνώριζαν ότι δεν πρόκειται να εκλεγεί, θα μπορούσαν να επιλέξουν τον Ι, που εκφράζει παρόμοιες απόψεις, ο οποίος τότε θα εκλεγόταν. Βλέπουμε ότι στο σύστημα περιορισμένης σταυροδοσίας, ένα μεγάλο ποσοστό των σταυρών δεν επηρεάζει το τελικό αποτέλεσμα, είτε γιατί δόθηκαν σε μία υποψήφια που θα εκλεγόταν και χωρίς αυτούς, είτε γιατί δόθηκαν σε έναν υποψήφιο που δεν μπορούσε να εκλεγεί. Αυτοί είναι οι «χαμένοι» σταυροί. Προκειμένου να αποφύγει κάθε ψηφοφόρος να «χαθεί» η ψήφος του, καταφεύγει στην τακτική ψήφο, βάζοντας σταυρούς σε διαφορετικούς υποψηφίους από τις πραγματικές του προτιμήσεις.

Το σύστημα STV στοχεύει να περιορίσει τον αριθμό των ψήφων που δεν επηρεάζουν το τελικό αποτέλεσμα. Αντί να είναι υποχρεωμένος κάθε ψηφοφόρος να μοιράσει εξ ίσου την ψήφο του στους 3 υποψηφίους που σταυροδοτεί, έχει τη δυνατότητα να κατατάξει όλες και όλους τους υποψηφίους, κατά σειρά προτίμησης. Στη διάρκεια της καταμέτρησης, η ψήφος κάθε ψηφοφόρου κατανέμεται μεταξύ των προτιμήσεών του, έτσι ώστε να ελαχιστοποιηθεί το ποσοστό κάθε ψήφου που «χάνεται». Πιο συγκεκριμένα,

- εάν μία υποψήφια συγκεντρώνει αριθμό ψήφων μεγαλύτερο από το μέτρο, το περίσσευμα ψήφων μεταφέρεται στην επόμενη προτίμηση κάθε ψηφοφόρου,
- εάν ένας υποψήφιος συγκεντρώνει πολύ μικρό αριθμό ψήφων, αυτός αποκλείεται και όλες οι ψήφοι μεταφέρονται στην επόμενη προτίμηση κάθε ψηφοφόρου.

Ας δούμε πως εφαρμόζεται αυτή η λογική στην πράξη. Θεωρούμε πάλι το παράδειγμα με 13 υποψηφίους για 8 θέσεις, και 440 έγκυρα ψηφοδέλτια. Τα ψηφοδέλτια έχουν αυτή τη μορφή, και αναγράφουν το ονοματεπώνυμο κάθε υποψηφίου, και τη Σχολή στην οποία ανήκει.

	Ονοματεπώνυμο	Σχολή
	A	Σχολή Υ
	B	Σχολή Φ
	Γ	Σχολή Χ
	Δ	Σχολή Υ
	E	Σχολή Ψ
	Z	Σχολή Χ
	H	Σχολή Ω
	Θ	Σχολή Ω
	I	Σχολή Φ
	K	Σχολή Ψ
	Λ	Σχολή Φ
	M	Σχολή Ψ
	N	Σχολή Ω

Κάθε ψηφοφόρος συμπληρώνει τις προτιμήσεις της, με διαδοχικούς αριθμούς στην πρώτη στήλη. Για να είναι έγκυρο το ψηφοδέλτιο πρέπει

- να υπάρχει ο αριθμός 1 σε κάποια θέση στην πρώτη στήλη
- εάν υπάρχουν και άλλοι αριθμοί αυτοί να είναι διαδοχικοί, π.χ. 1,2,3,4,5, αλλά όχι 1,2,4,5,6.
- να μην εμφανίζεται ο ίδιος αριθμός δύο φορές.

Για παράδειγμα

	Ονοματεπώνυμο	Σχολή
	A	Σχολή Υ
4	B	Σχολή Φ
	Γ	Σχολή Χ
	Δ	Σχολή Υ
1	E	Σχολή Ψ
	Z	Σχολή Χ
3	H	Σχολή Ω
	Θ	Σχολή Ω
5	I	Σχολή Φ
2	K	Σχολή Ψ
	Λ	Σχολή Φ
	M	Σχολή Ψ
	N	Σχολή Ω

Σε αυτό το ψηφοδέλτιο, η ψηφοφόρος επιλέγει ως πρώτη προτίμηση την υποψήφια E από τη Σχολή Ψ, ως δεύτερη προτίμηση τον υποψήφιο K από την ίδια Σχολή, ως τρίτη προτίμηση την υποψήφια H από τη Σχολή Ω, και ως τέταρτη και πέμπτη προτίμηση τους B και I από τη Σχολή Φ. Δεν σημειώνει άλλες προτιμήσεις.

Όταν αρχίζει η καταμέτρηση, αρχικά καταγράφονται οι πρώτες προτιμήσεις κάθε υποψηφίου. Ας υποθέσουμε ότι η κατανομή είναι η ακόλουθη:

Σχολή	Υ		Φ			Χ		Ψ			Ω		
Υποψ.	Α	Δ	Β	Ι	Λ	Γ	Ζ	Ε	Κ	Μ	Η	Θ	Ν
1ος	25	20	26	20	19	35	30	60	48	42	45	40	30

Με 440 έγκυρα ψηφοδέλτια για 8 θέσεις, το μέτρο είναι 50. Η υποψήφια Ε, που έχει 60 ψήφους, περνάει το μέτρο και εκλέγεται. Όμως υπάρχει περίσσειμα 10 ψήφων. Αυτές οι 10 ψήφοι μεταφέρονται στις επόμενες προτιμήσεις κάθε ψηφοδέλτιου. Περισσεύουν 10 ψήφοι, σε 60 ψηφοδέλτια, άρα το υπόλοιπο που αντιστοιχεί σε κάθε ψηφοδέλτιο είναι $10/60 = 1/6 = 0,1667$ της ψήφου. Τώρα πρέπει να δούμε τις δεύτερες προτιμήσεις σε αυτά τα 60 ψηφοδέλτια. Υποθέτουμε ότι είναι οι ακόλουθες: 12 για τον Κ, 36 για τον Μ, 8 για τον Θ και 4 για την Ν. Πολλαπλασιάζοντας αυτούς τους αριθμούς με το ποσοστό κάθε ψηφοδέλτιου που μεταφέρεται, έχουμε τα ακόλουθα αποτελέσματα για το δεύτερο γύρο της καταμέτρησης:

Σχολή	Υ		Φ			Χ		Ψ			Ω		
Υποψ.	Α	Δ	Β	Ι	Λ	Γ	Ζ	Ε	Κ	Μ	Η	Θ	Ν
1ος	25	20	26	20	19	35	30	60	48	42	45	40	30
αποτέλεσμα								εκλ					
μεταφορά									12/6	36/6		8/6	4/6
2ος	25	20	26	20	19	35	30		50	48	45	41,33	30,66

Τώρα ο υποψήφιος Κ συμπληρώνει το μέτρο, και δεν υπάρχει υπόλοιπο. Εκλέγεται και περνάμε στον τρίτο γύρο. Αφού έχουν ήδη εκλεγεί δύο υποψήφιοι από τη Σχολή Ψ, ο εναπομένον υποψήφιος Μ δεν μπορεί να εκλεγεί. Αποκλείεται από τη συνέχεια της καταμέτρησης, και οι ψήφοι του μεταφέρονται στην επόμενη ενεργή προτίμηση κάθε ψηφοδέλτιου. Δηλαδή μεταφέρονται 42 ψήφοι με βάρος 1 στις επόμενες προτιμήσεις των ψηφοδελτίων που είχαν τον Μ ως πρώτη προτίμηση, και 36 ψήφοι με βάρος 0,1667 στις επόμενες προτιμήσεις των ψηφοδελτίων που είχαν την Ε ως πρώτη προτίμηση και τον Μ ως δεύτερη προτίμηση.

Σχολή	Υ		Φ			Χ		Ψ			Ω		
Υποψ.	Α	Δ	Β	Ι	Λ	Γ	Ζ	Ε	Κ	Μ	Η	Θ	Ν
1ος	25	20	26	20	19	35	30	60	48	42	45	40	30
αποτέλεσμα								εκλ					
μεταφορά									12/6	36/6		8/6	4/6
2ος	25	20	26	20	19	35	30		50	48	45	41,33	30,66
αποτέλεσμα									εκλ				
3ος	25	20	26	20	19	35	30			48	45	41,33	30,66
αποτέλεσμα										απ			
μεταφορά			9			8+12/6					8		17+24/6
4ος	25	20	35	20	19	45	30				53	41,33	51,66

Στον τέταρτο γύρο εκλέγεται ο Η, και μεταφέρονται οι ψήφοι του με βάρος 3/53. Αυτό δεν μπορεί να αλλάξει την κατάταξη, και στον πέμπτο γύρο εκλέγεται η Ν. Στον έκτο γύρο αποκλείεται ο Θ, αφού έχουν ήδη εκλεγεί δύο μέλη από τη Σχολή Ω, και οι ψήφοι μεταφέρονται στην επόμενη προτίμηση κάθε ψηφοδέλτιου από τις Σχολές Υ, Φ και Χ, από τις οποίες υπάρχουν ενεργοί υποψήφιοι. Εάν δεν υπάρχουν προτιμήσεις από αυτές τις Σχολές, οι ψήφοι «χάνονται». Στη συνέχεια υποθέτουμε ότι οι μεταφερόμενοι ψήφοι δίδουν ακέραιους αριθμούς, ώστε να είναι πιο απλός ο πίνακας.

Ας πάμε τώρα προς το τέλος της καταμέτρησης για να δούμε ένα παράδοξο που μπορεί να συμβεί στην καταμέτρηση, εξ αιτίας του περιορισμού των δύο μελών από κάθε Σχολή. Μέχρι τον όγδοο γύρο έχουν εκλεγεί δύο μέλη από τις Σχολές Φ και Χ. Στους επόμενους γύρους αποκλείονται και τα δύο μέλη της Σχολής Υ καθώς και ο δεύτερος υποψήφιος από τη Σχολή Χ. Στον 12^ο γύρο εκλέγεται δεύτερο μέλος από τη Σχολή Φ, και συνεπώς αποκλείεται ο μόνος υποψήφιος που απομένει, ο Λ. Για να συμπληρωθεί η όγδοη θέση του Συμβουλίου, επανέρχεται ο τελευταίος υποψήφιος που αποκλείστηκε από κάποια Σχολή που δεν έχει ήδη εκλέξει δύο μέλη. Έτσι

εκλέγεται ο Α. Το παράδοξο είναι ότι όταν αποκλείστηκε ο Α, οι ψήφοι του μεταφέρθηκαν σε άλλους υποψηφίους, και καθόρισαν την εκλογή ενός από αυτούς. Με την επαναφορά του, αυτοί οι ψήφοι εκλέγουν και δεύτερο μέλος.

	Υ		Φ			Χ	
Υποψ.	Α	Δ	Β	Ι	Λ	Γ	Ζ
9ος	35	20		26	25		30
αποτέλεσμα		απ					
μεταφορά	5			5	7		
10ος	40			34	32		30
αποτέλεσμα							απ
μεταφορά	2			9	12		
11ος	42			43	44		
αποτέλεσμα	απ						
				10	8		
12ος				53	52		
				εκλ			
13ος					52		
					απ		
14ος	επαν			εκλ	36		
	εκλ				απ		
ΤΕΛΙΚΑ	8		5	7		6	

Ο πίνακας στην επόμενη σελίδα δείχνει συνολικά τους 14 γύρους της καταμέτρησης στο υποθετικό παράδειγμα που περιγράψαμε.

Ποιά είναι τα συμπεράσματα από αυτό το παράδειγμα, για τον τρόπο που θα εφαρμοστεί το εκλογικό σύστημα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης; Το Συμβούλιο δεν αποτελείται από εκπροσώπους Σχολών, αλλά από μέλη του Πανεπιστημίου, που βεβαίως προέρχονται από κάποια Σχολή. Δεν θεωρώ, συνεπώς, απαραίτητο ότι όλοι οι συνάδελφοι θα δώσουν τις πρώτες προτιμήσεις τους σε υποψηφίους από τη Σχολή τους. Επειδή όμως συχνά τίθεται το ερώτημα αν υπάρχει δυνατότητα να εκλεγούν δύο μέλη ή κανένα μέλος από τη μία ή την άλλη Σχολή, ας υποθέσουμε προς στιγμήν ότι σχεδόν όλες και όλοι οι συνάδελφοι δίδουν πρώτη προτίμηση σε υποψήφιο από τη Σχολή τους. Τι θα συμβεί τότε; Η Σχολή Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών και η Σχολή Επιστημών Υγείας θα εκλέξουν από δύο μέλη στο Συμβούλιο, αφού τα μέλη αυτών των Σχολών είναι πολύ περισσότερα από το διπλάσιο του μέτρου. Τα υπόλοιπα 4 μέλη θα εκλεγούν από τις υπόλοιπες Σχολές, αλλά δεν είναι καθόλου βέβαιο πως θα κατανεμηθούν μεταξύ των Σχολών. Το αποτέλεσμα θα εξαρτηθεί εν μέρει και από την εξέλιξη της εκλογικής διαδικασίας στις δύο μεγαλύτερες Σχολές. Πως ακριβώς θα λειτουργήσει αυτό, εξαρτάται κυρίως από την κατανομή των προτιμήσεων μεταξύ των 7 υποψηφίων από τη μεγαλύτερη Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης. Ο αριθμός των καθηγητών στη Σ.Θ.Τ.Ε είναι περίπου τα 3/8 όλου του Πανεπιστημίου. Εάν υπάρχουν δύο υποψήφιοι που συγκεντρώνουν μεγάλο αριθμό ψήφων και εκλέγονται στους πρώτους γύρους, τότε οι ψήφοι που περισσεύουν, που είναι περίπου ίσες με το μέτρο για την εκλογή ενός ακόμη μέλους, θα μεταφερθούν σε υποψήφιους από άλλες Σχολές που δεν έχουν ακόμη εκλεγεί ή αποκλειστεί, και θα επηρεάσουν την τελική έκβαση. Αντιθέτως, εάν οι ψήφοι στη Σ.Θ.Τ.Ε. είναι μοιρασμένοι σε πολλούς υποψηφίους, τότε θα καθυστερήσει η εκλογή τους, και μέχρι να ολοκληρωθεί θα έχουν εκλεγεί ή αποκλειστεί οι περισσότεροι υποψήφιοι από τις άλλες Σχολές. Σε αυτή την περίπτωση οι ψήφοι της Σ.Θ.Τ.Ε. που περισσεύουν θα «χαθούν».

Όσον αφορά τις επιλογές κάθε ψηφοφόρου, το βασικό είναι ότι η έκφραση προτίμησης σε έναν ή μία υποψήφιο σε μία θέση δεν είναι δυνατόν να βλάψει την πιθανότητα εκλογής ενός υποψηφίου σε υψηλότερη θέση. Ένα άλλο χαρακτηριστικό του συστήματος είναι ότι ακόμα και προτιμήσεις σε χαμηλή θέση μπορεί να επηρεάσουν σημαντικά το αποτέλεσμα, για παράδειγμα εάν όλες οι προηγούμενες προτιμήσεις αποκλειστούν, λόγω του περιορισμού σε δύο έδρες ανά Σχολή. Κατά τη γνώμη μου, η προτιμότερη τακτική κάθε ψηφοφόρου που θέλει να χρησιμοποιήσει όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος της ψήφου της είναι να κατατάξει όλες και όλους τους υποψηφίους για τους οποίους έχει προτίμηση.

Σχολή	Υ		Φ			Χ		Ψ			Ω			χαμέ νες
Υποψ.	Α	Δ	Β	Ι	Λ	Γ	Ζ	Ε	Κ	Μ	Η	Θ	Ν	
1ος	25	20	26	20	19	35	30	60	48	42	45	40	30	
αποτέλεσμα								εκλ.						
μεταφορά									12/6	36/6		8/6	4/6	
2ος	25	20	26	20	19	35	30		50	48	45	41,33	30,66	
αποτέλεσμα									εκλ.					
μεταφορά														
3ος	25	20	26	20	19	35	30			48	45	41,33	30,66	
αποτέλεσμα										απ				
μεταφορά			9			8+12/ 6					8		17+2 4/6	
4 ^{ος} , 5 ^{ος} , 6ος	25	20	35	20	19	45	30				53	41,33	51,66	
αποτέλεσμα											εκλ.			
												απ		
													εκλ.	
μεταφορά	10		15	6	4	5								6
7 ^{ος} , 8ος	35	20	50	26	25	50	30							
αποτέλεσμα			εκλ.			εκλ.								
9ος	35	20		26	25		30							
αποτέλεσμα		απ												
μεταφορά	5			5	7									3
10ος	40			34	32		30							
αποτέλεσμα							απ							
μεταφορά	2			9	12									7
11ος	42			43	44									
αποτέλεσμα	απ													
				10	8									24
12ος				53	52									
				εκλ.										
13ος					52									
					απ									
14ος	επαν			εκλ.	36									
	εκλ.				απ									
ΤΕΛΙΚΑ	8		5	7		6		1	2		3		4	

Ποιά είναι τώρα τα προβλήματα με αυτό το εκλογικό σύστημα; Αυτά έχουν να κάνουν όχι με το ίδιο το εκλογικό σύστημα, αλλά με τον τρόπο που αποφασίστηκε η θέσπισή του από το Υπουργείο και υλοποιείται η εφαρμογή του. Ας δούμε πρώτα τα τεχνικά ζητήματα. Η διαδικασία εκλογής στο Συμβούλιο δεν είναι αναλογική, αφού υπάρχει ο περιορισμός των δύο μελών από κάθε Σχολή. Αυτός ο περιορισμός είναι εύλογος, για να αποφευχθεί η υπερεκπροσώπηση κάποιων μεγάλων Σχολών, αλλά η εφαρμογή του προκαλεί σοβαρές παρενέργειες στη λειτουργία του εκλογικού συστήματος. Όταν εκλεγούν δύο μέλη από μία Σχολή, όλες οι υπόλοιπες και οι υπόλοιποι υποψήφιοι από τη Σχολή αποκλείονται. Εάν υπάρχουν ακόμη μη εκλεγμένες ή αποκλεισμένες υποψήφιοι από άλλες Σχολές, οι ψήφοι των αποκλεισμένων μπορεί να μεταφερθούν σε αυτές. Είναι όμως πιθανό μεγάλο μέρος των ψήφων να μην μπορεί να μεταφερθεί και να «χαθεί». Έτσι καταργείται ένα από τα κύρια πλεονεκτήματα του STV, ότι ελαχιστοποιεί τις «χαμένες» ψήφους. Όπως είδαμε, μπορεί να συμβεί κάτι ακόμη πιο παράξενο: εάν με τον αποκλεισμό των υπολοίπων υποψηφίων μίας Σχολής, δεν φτάνουν οι εναπομένοντες υποψήφιοι για να καλυφθούν οι έδρες, τότε ο τελευταίος υποψήφιος που αποκλείστηκε από μία Σχολή που δεν έχει ήδη εκλέξει δύο μέλη, επανέρχεται στην καταμέτρηση και εκλέγεται. Αλλά όταν αυτός ο υποψήφιος αποκλείστηκε, οι ψήφοι του μεταφέρθηκαν σε άλλους, οι οποίοι πιθανόν εξελέγησαν. Έτσι οι ψήφοι αυτού του υποψηφίου μετράνε δύο φορές. Αυτό δεν αφορά μία αμελητέα πιθανότητα. Αντιθέτως, στο Πανεπιστήμιο Κρήτης είναι αρκετά πιθανό να εμφανιστεί αυτή η κατάσταση. Να πω εδώ ότι η εφαρμογή του περιορισμού κάθε Σχολής σε δύο μέλη, θα

προκαλούσε ακόμη πιο σοβαρό πρόβλημα με το σύστημα περιορισμένης σταυροδοσίας, καθώς αυτό θα μετατρεπόταν σε πλειοψηφικό στο εσωτερικό κάθε Σχολής. Μία ομάδα που συγκέντρωνε σχετική πλειοψηφία σε μία Σχολή θα μπορούσε να εκλέξει και τα δύο μέλη του Συμβουλίου, ακόμη και εάν είχε μόνο το 1/3 των ψήφων της Σχολής.

Το άλλο πρόβλημα δεν αφορά την πρώτη εφαρμογή του νόμου, αλλά τις μελλοντικές εκλογές. Καθώς ο νόμος προβλέπει την αντικατάσταση των μισών μελών του Συμβουλίου κάθε δύο χρόνια, οι μελλοντικές εκλογές θα αφορούν στη συμπλήρωση 4 θέσεων. Αλλά σε αυτή την περίπτωση, η αναλογικότητα οποιουδήποτε εκλογικού συστήματος είναι πιο περιορισμένη. Αυτό το πρόβλημα μάλλον αποτελεί επιχείρημα υπέρ του συστήματος STV, αφού με το σύστημα περιορισμένης σταυροδοσίας, για 4 θέσεις, θα είχαμε υποχρεωτικά μονοσταυρία.

Τώρα θέλω να αναφερθώ στα πολιτικά προβλήματα. Το συγκεκριμένο εκλογικό σύστημα, όπως εξ άλλου και πολλές διατάξεις του νόμου 4009, αποφασίστηκε χωρίς ενημέρωση και ουσιαστικό διάλογο με την πανεπιστημιακή κοινότητα, αλλά με παρασκηνιακές διαβουλεύσεις. Αυτό ενίσχυσε την καχυποψία όλων των πανεπιστημιακών απέναντι σε ένα σύστημα άγνωστο στην Ελλάδα, καθώς μάλιστα η έκδοση της σχετικής Υ.Α. συνέπεσε με τα γνωστά προβλήματα για τη συγκρότηση των οργανωτικών επιτροπών. Η πολυπλοκότητα της διαδικασίας καταμέτρησης είναι φυσιολογικό να προδιαθέτει αρνητικά. Ως επιστέγασμα αυτών, το υπουργείο αρνείται να δώσει τη δυνατότητα στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας να ελέγξουν το λογισμικό πρόγραμμα με το οποίο θα καταμετρηθούν τα αποτελέσματα, αλλά επιμένει στη λογική του black box.

Από την άλλη, πολιτικές σκοπιμότητες υπάρχουν και σε όσους αντιτίθενται στη χρήση του συγκεκριμένου συστήματος. Είναι πολλές οι διατάξεις του νόμου 4009 με τις οποίες μεγάλο μέρος της πανεπιστημιακής κοινότητας είναι ριζικά αντίθετο. Από τις πιο σημαντικές είναι αυτές που αφορούν στις αρμοδιότητες του Συμβουλίου. Είναι εύκολο να μεταθέσουμε τις αντιρρήσεις μας για τις αρμοδιότητες του Συμβουλίου σε τεχνικά προβλήματα σχετικά με το άγνωστο στην Ελλάδα εκλογικό σύστημα. Εγώ θα προτιμούσα, τουλάχιστον στον μεταξύ μας διάλογο, να κρατήσουμε μία πιο ειλικρινή στάση. Ο νόμος 4009, και ειδικότερα οι διατάξεις για το Συμβούλιο, παρουσιάζουν πολλά προβλήματα. Το εκλογικό σύστημα δεν είναι ένα από τα κυριότερα.

Χρήστος Κουρουνιώτης